

DOI: <https://doi.org/10.32689/2523-4536/62-10>
УДК 330.15

Левковська Л. В.

доктор економічних наук,
Державна установа «Інститут економіки
природокористування та сталого розвитку
Національної академії наук України»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7823-7062>

Зубко А. Г.

аспірантка,
Державна установа «Інститут економіки
природокористування та сталого розвитку
Національної академії наук України»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0058-6067>

Levkovska Lyudmila

Doctor of Economic Sciences,
Public Institution «Institute of Environmental Economics
and Sustainable Development of the
National Academy of Sciences of Ukraine»

Zubko Anastasiia

Postgraduate Student,
Public Institution «Institute of Environmental Economics
and Sustainable Development of the
National Academy of Sciences of Ukraine»

СУЧАСНИЙ СТАН ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ УКРАЇНОЮ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ ЄС

CURRENT STATE OF IMPLEMENTATION OF EU ENVIRONMENTAL POLICY BY UKRAINE

У роботі розглянуто поточний стан розроблення та виконання шести водних директив. Досліджено сучасні етапи впровадження Директиви про оцінку та управління ризиками затоплення. Узагальнено нормативи, що регулюють якість води в Україні та ЄС. Запропоновано графічне представлення порівняння Державних санітарних норм та правил та Директиви 2007/60/ЄС. Визначено необхідність активізації впровадження в Україні Директиви Ради 91/676/ЄЕС про захист вод від забруднення, спричиненого нітратами із сільськогосподарських джерел, для попередження забруднення водою нітратами. Проаналізовано розподіл господарських функцій та функцій збереження водних ресурсів між Держводагентством та новоствореним Міністерством аграрної політики та продовольства. Розглянуто прогрес виконання Угоди про асоціацію з ЄС за період із 2016 по 2021 р.

Ключові слова: екологічна політика, директиви, водні ресурси, інтегроване управління, якість водних ресурсів.

The article considers the current state of development and implementation of six water directives. The purpose of the articles is to analyze the current implementation of the Ukrainian environmental policy of the EU. The article used the following research methods: dialectical, logical, systems analysis, the method of comparative studies, as well as general scientific methods such as analysis, deduction, generalization. The relevance of the study is that the process of implementation of Ukraine's EU environmental policy continues, so there is a need for an up-to-date analysis of the current state of implementation of the Water Directives. The current stages of implementation of the Directive on flood risk assessment and management are studied. The standards governing water quality in Ukraine and the EU are summarized. The article offers a graphical representation of the comparison of State sanitary norms and rules and Directive 2007/60 / EC. The need to intensify the implementation in Ukraine of Council Directive 91/676 / EEC on the protection of waters against pollution caused by nitrates from agricultural sources in order to prevent pollution of water bodies by nitrates. The distribution of economic functions and functions of water resources conservation between the State Water Agency and the newly created Ministry of Agrarian Policy and Food is analyzed. The progress of implementation of the Association Agreement with the EU for the period from 2016 to 2021 is considered. Given the difficult global situation in connection with the Covid-19 pandemic, the importance of hand hygiene is becoming paramount in protecting the population. Ukraine needs to rethink the importance of providing everyone with quality and safe drinking water. The application of the best world experience will allow

to build an effective water policy that will be able to counteract global climate change and the negative effects of industry on the state of water bodies. The practical value of the article is that without comparing the goals with the current results, it is difficult to determine the effectiveness of the implementation of reforms.

Keywords: *environmental policy, directives, water resources, integrated management, water quality.*

Постановка проблеми. Особливістю водних ресурсів є те, що їх використання зумовлює необхідність установаження гідрологічних, соціальних, економічних та екологічних взаємозв'язків у басейнах річок. Ці взаємозалежності вимагають інтегрованих підходів до розвитку та державного управління водними ресурсами. Україна продовжує здійснювати процес реформування системи державного управління водними ресурсами, метою якого є досягнення відповідності цієї системи розробкам, виконаним у Європейському Союзі. Саме інтегрований підхід до управління водними ресурсами дасть змогу збалансовано управляти та розвивати водні ресурси, ураховуючи соціальні, економічні та природоохоронні інтереси.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематиці впровадження інтегрованого управління водними ресурсами приділяють багато уваги вчені Інституту економіки природокористування та сталого розвитку НАУ, Інституту водних проблем і меліорації НААН, фахівці громадських організацій, зокрема В.М. Мандзик, А.М. Сундук, О.М. Климчик, Т.В. Пінкіна, А.А. Пінкін, а також багато інших науковців. Проте процес імплементації Україною екологічної політики ЄС триває, тому існує необхідність актуального аналізу поточного стану впровадження водних директив.

Мета статті полягає у проведенні аналізу сучасного стану впровадження Україною екологічної політики ЄС.

Виклад основного матеріалу. Вода є вирішальним чинником сталого розвитку і саме тому в останні десятиліття в світі спостерігається тенденція до зростання уваги до раціонального використання водних ресурсів. Ставши на шлях інтеграції до Європейського Союзу (далі – ЄС), Україна розпочала трудовітський процес упровадження принципів Європейської рамкової водної директиви 2000/60/ЄС. Водна рамкова директива є провідним документом у галузі водної політики ЄС та встановлює основні цілі для досягнення країнами – членами ЄС доброго екологічного та хімічного стану їхніх вод.

У 2014 р. Україна взяла на себе зобов'язання з адаптації свого законодавства до 26 директив та 3 регламентів ЄС. Директиви та регламенти встановлюють загальні правила, які повинні бути перенесені до українського законодавства. Директиви визначають цілі,

до яких держава має адаптувати своє законодавство, але дають змогу державі самостійно вибирати методи їх досягнення. Натомість регламенти необхідно застосовувати так, як це передбачено їхніми положеннями.

У секторі якості води та управління водними ресурсами Україна зобов'язалася впровадити шість водних директив ЄС:

1. Директиву 2007/60/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 23 жовтня 2007 р. про оцінку та управління ризиками затоплення.

2. Директиву 2008/56/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 17 червня 2008 р. про встановлення рамок діяльності співтовариства у сфері екологічної політики щодо морського середовища.

3. Директиву Ради 98/83/ЄС від 3 листопада 1998 р. про якість води, призначеної для споживання людиною.

4. Директиву Ради 91/676/ЄС від 12 грудня 1991 р. про захист вод від забруднення, спричиненого нітратами із сільськогосподарських джерел.

5. Директиву Ради 91/271/ЄС від 21 травня 1991 р. про очищення міських стічних вод.

6. Директиву 2000/60/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 23 жовтня 2000 р. про встановлення рамок діяльності Співтовариства у сфері водної політики (далі – Водна рамкова директива).

Розглянемо детальніше стан упровадження кожної із шести водних директив.

Метою Директиви 2007/60/ЄС є розроблення плану заходів з оцінки та управління ризиками повеней, аби скоротити негативні наслідки для здоров'я людей, навколишнього середовища, культурної спадщини та економічної діяльності, викликаних повенями [1]. Упровадження має відбуватися за чотирма етапами (рис. 1).

Нині Державною службою України з надзвичайних ситуацій здійснюються заходи щодо розроблення карт загроз і ризиків затоплення, а також створюються на їх основі плани управління ризиками затоплення для окремих територій у межах районів річкових басейнів, що мають високий ризик затоплення, на 2023–2028 рр. [2].

Директива 2008/56/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 17 червня 2008 р. про встановлення рамок діяльності співтовариства у сфері екологічної політики щодо морського середовища.

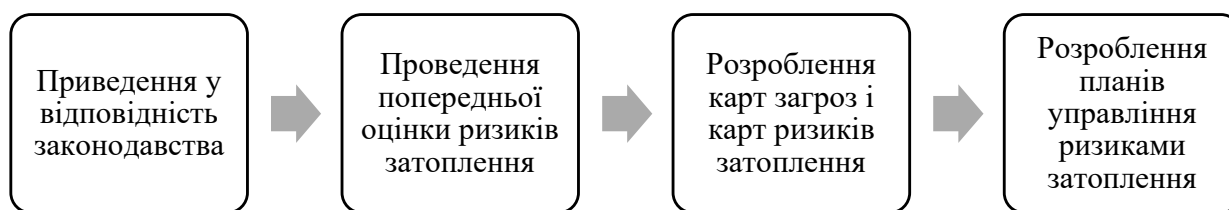

Рис. 1. Етапи впровадження Директиви 2007/60/ЄС

Джерело: представлення авторів на основі [2]

У 2020 р. Міністерством захисту довкілля та природних ресурсів було підготовлено проєкт Морської природоохоронної стратегії України, яким передбачено заходи для поетапного досягнення та підтримки доброго екологічного стану морського середовища [3].

Відповідно до ст. 2. Водної рамкової директиви «Добрий стан поверхневої води» – це стан, досягнутий масивом поверхневої води, коли її екологічний, й хімічний стан є принаймні «добрим» [4].

Морська природоохоронна стратегія України передбачає розроблення:

- морських національних планів дій для досягнення та підтримки доброго екологічного стану Азовського і Чорного морів на період 2022–2027 та 2028–2034 рр.;
- програми державного екологічного моніторингу морів України;
- порядок розроблення і затвердження планів інтегрованого управління прибережними територіями;
- планів інтегрованого управління прибережними територіями Азовського і Чорного морів;
- національної доповіді про досягнення доброго екологічного стану Азовського та Чорного морів.

Нині триває перший етап (2021–2022 рр.), а саме підготовка Програми державного екологічного моніторингу морів України та Першого національного плану дій; другий етап (2022–2027 рр.) – реалізація; третій етап (2028 р.) – підсумки та підготовка Другого національного плану дій; четвертий етап (2029–2034 рр.) – реалізація; п'ятий етап (2035–2036 рр.) – підсумковий. Критерієм успішності реалізації Морської природоохоронної стратегії України є поетапне досягнення доброго екологічного стану морів до 2036 р. [3].

16 грудня 2020 р. була прийнята переглянута Директива (ЄС) 2020/2184 про якість води, призначеної для споживання людиною. Дана Директива стосується якості води, призначеної для споживання людиною, й обов'язкова до виконання в усіх країнах Союзу. Метою Директиви є захист здоров'я

людей від несприятливих наслідків забруднення питної води шляхом забезпечення її чистоти та придатності для споживання, а також поліпшення доступу до питної води [5].

Зокрема, Директива встановлює стандарти якості води (48 мікробіологічних та хімічних показників) для всіх систем водопостачання, що обслуговують понад 50 осіб або постачають більше 10 м³/добу. Директива встановлює правила моніторингу та обов'язкової звітності для всіх операторів, які постачають понад 1000 м³/добу й обслуговують більше 5 тис споживачів [6].

У цьому контексті розглянемо, якими нормативним актами контролюється якість води в Україні на даний момент (рис. 2). Розширені показники нових токсинів у Директиві (ЄС) 2020/2184 поки що не контролюються в Україні і тим самим становлять загрозу здоров'ю населення. Оновлення українських лабораторій та запровадження систем, що зможуть відслідковувати більше токсичних речовин, дасть змогу вийти на європейський рівень контролю якості води.

У 2020 р. для активізації впровадження в Україні Директиви Ради 91/676/ЄЕС про захист вод від забруднення, спричиненого нітратами із сільськогосподарських джерел (далі – Нітратна директива), було розроблено план дій та прийнято рішення доопрацювати такі документи [8]:

1.Методика визначення зон, вразливих до нітратних сполук.

2.Кодекс кращих сільськогосподарських практик.

Із кожним роком у все більшої кількості водойм України спостерігається цвітіння води та гибель риби. Такі явища призводять до руйнації водних екосистем. Однією з причин таких негативних наслідків є нітратне забруднення. Нітратне забруднення є небезпечним для здоров'я людей, особливо для вагітних жінок та немовлят, а систематичне вживання забрудненої води збільшує ризик захворювань серцево-судинної, ендокринної системи та онкологічні хвороб. Саме тому надзвичайно важливо попереджати забруднення водойм нітратами, адже, просочую-

чись у ґрунт, нітрати забруднюють ґрунтові та підземні води, які найчастіше є джерелами води у селах. 75–80% сільського населення України споживає воду з колодязів/свердловин. Третина води у децентралізованих джерелах водопостачання не відповідає санітарним нормам. Найбільше нітратів міститься у колодязях в Чернігівській, Полтавській, Дніпропетровській, Миколаївській та Донецькій областях [9].

Основними завданнями імплементації Директиви Ради 91/271/ЄС від 21 травня 1991 р. про очищення міських стічних вод є [10]:

- гарантування дотримання цілей Директиви, якими передбачено необхідність забезпечення умов для належного збору, очистки та скиду міських стічних вод, а також очистки та скиду стічних вод від певних галузей;
- розроблення та впровадження нормативних та регулюючих документів у галузі очищення стічних вод, що дасть змогу зменшити забруднення природних водоймищ та поліпшити стан навколишнього природного середовища у цілому;

- проведення заходів із модернізації та будівництва очисних споруд, що дасть змогу кардинально покращити стан водоймищ та екологічний стан регіону в цілому;

- відповідність показників очищених стічних вод, що потрапляють у системи централізованого водовідведення, вимогам Директиви;

- обмеження забруднення водойм, в які скидаються стічні води, внаслідок переповнення зливових каналізацій;

- забезпечення належного попереднього очищення промислових стічних вод, які надходять до систем водовідведення та міських очисних підприємств;

- забезпечення проведення моніторингу відповідності стічних вод, які скидаються у водойми, вимогам, установленим у Директиві;

- забезпечення підготовки та підвищення кваліфікації персоналу у сфері водопровідно-каналізаційного господарства;

- забезпечення інформаційної прозорості, підвищення ефективності інформування громадськості.

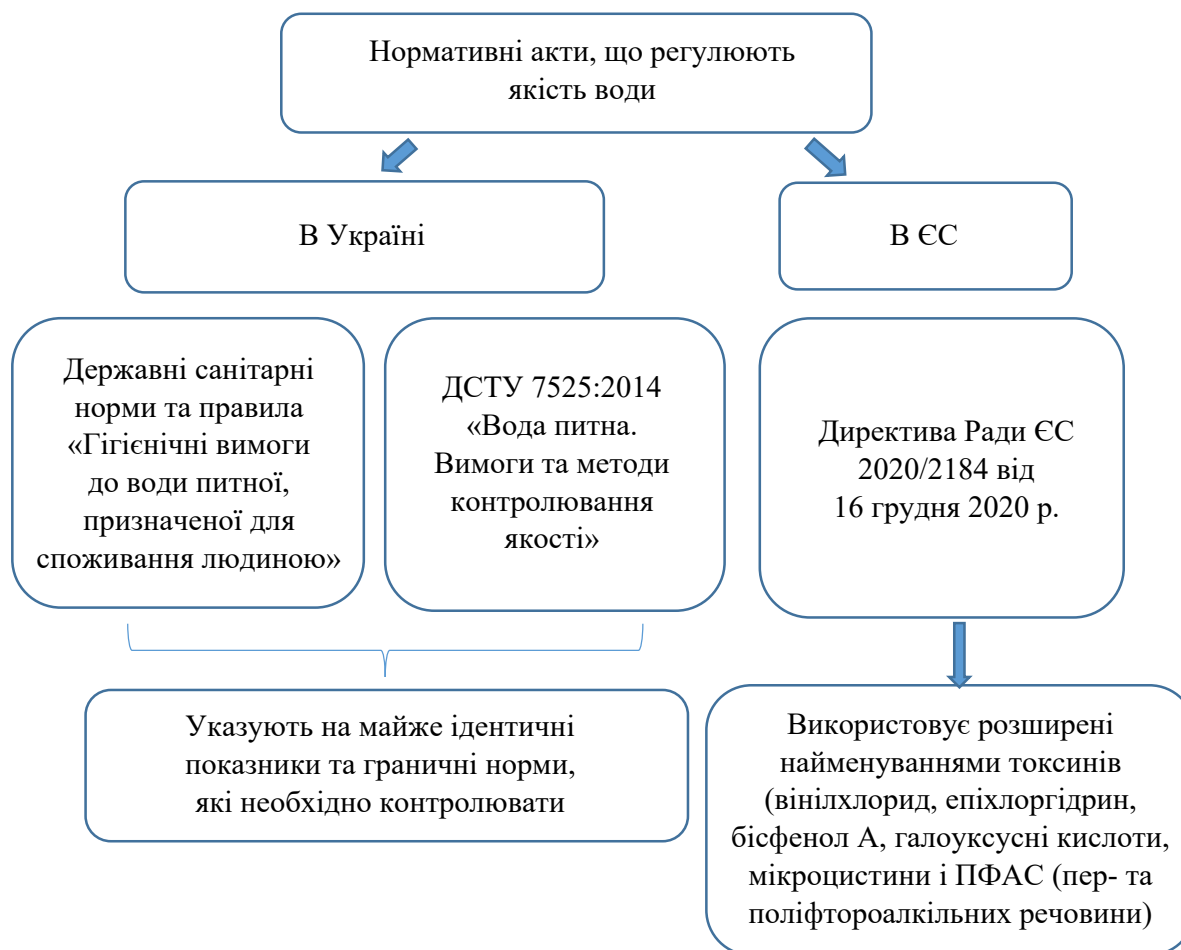

Рис. 2. Порівняння нормативних актів, що контролюють якість води в Україні та ЄС

Джерело: побудовано авторами на основі [7]

Відповідають за виконання заходів плану Міністерство розвитку громад та територій, Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України, Держсанепідслужба, Держводагентство, ДСНС та місцеві державні адміністрації.

Одним із найголовніших завдань у сфері централізованого водовідведення є забезпечення якості очищення стічних вод та недопущення забруднення навколишнього природного середовища. Значний обсяг стічних вод надходить на комунальні очисні споруди від промислових підприємств, які не розраховані на очищення висококонцентрованих промислових стоків, а шкідливі речовини та агресивних хімічних сполук яких руйнують каналізаційні мережі, порушують технологічні регламенти очищення стічних вод і не видаляються в процесі біологічного очищення [10].

Україна належить до держав із порівняно низьким водоресурсним потенціалом. Середній багаторічний відновлюваний об'єм поверхневих вод приблизно становить 95 км³ на рік, що рівнозначно 2,0 тис м³ на людину. У маловодні роки на одну людину припадає близько 1,2 тис м³, що за класифікацією ЮНЕСКО характеризує Україну як водонезабезпечену країну. Загальний об'єм забору (вилучення) води з природних водних об'єктів останнім часом у середньому становить 15 км³ на рік. Із цього обсягу близько 48% припадає на промисловість, 26% – на сільське господарство і 25% – на комунальне господарство.

Упровадження Водної рамкової директиви дасть змогу поліпшити якість питної води для людей, а також закладе підвалини для запровадження в Україні сучасної водної політики у сфері управління водними ресурсами.

Водна рамкова директива ЄС зобов'язує Україну запровадити інтегрований басейновий (гідрологічний) принцип управління, який дасть змогу регулювати використання водних ресурсів, розглядаючи їх комплексно, не розподіляючи на окремі області чи райони або на ланки технологічних процесів. Підхід об'єднує всіх користувачів (водоканали, промислові та сільськогосподарські та гідроенергетичні об'єкти) – від місця забору до скидання, щоб простежувати всі етапи водокористування. Для цього формуються Басейнові ради – публічні консультативні органи, які об'єднують водоко-

ристувачів та виконавчу владу для планування реалізації водної політики [11].

Основна відповідальність за впровадження Водної рамкової директиви лежить на Міністерстві захисту довкілля та природних ресурсів України, а також на Державному агентстві водних ресурсів України. Однак у 2021 р. розпочалося реформування водної політики та функцій Держводагентства. Проаналізувавши досвід водної політики у Франції, Польщі, Угорщини, Іспанії та Австралії, де застосовується інтегрований принцип управління річковими басейнами, робоча група Міндовкілля визначила, що у більшості країн розділяються функції з управління водними ресурсами, їх охорони і відтворення з функціями і завданнями галузі меліорації земель. До того ж функції меліорації покладаються на органи управління сільським господарством.

Таким чином, було вирішено, що функції з гідротехнічної меліорації земель КМУ передасть від Держводагентства до новоствореного Міністерства аграрної політики та продовольства.

Держводагентство стане цілком орієнтованим на впровадження водної політики за інтегрованим принципом із застосуванням кліматично стійких підходів до управління водними ресурсами. Держводагентство затверджуватиме правила і регулюватиме режими роботи водосховищ, водойм та використання водних ресурсів в умовах кліматичних змін та маловоддя, а також впроваджуватиме протипаводковий захист [13].

Відслідкувати прогрес виконання прийнятих водних директив можна на електронному порталі «Пульс Угоди» [12]. У розрізі років прогрес виконання директив у сфері навколишнього середовища та цивільного захисту становив : у 2016 р. – 66%; у 2017 р. – 83%; у 2018 р. – 58%; у 2019 р. – 32%; у 2020 р. – 25%. Загальний прогрес виконання Угоди про асоціацію з ЄС за період з 01.11.2014 по 10.10.2021 становить 56%.

Висновки. У результаті проведеного дослідження можна зробити висновок, що для запровадження інтегрованого управління водними ресурсами зроблено важливі кроки, розроблено плани дій та програми для досягнення якості водних ресурсів. Однак уповільнення прогресу виконання Угоди про асоціацію ставить під загрозу своєчасне виконання європейських стандартів водної політики.

Список використаних джерел:

1. Чи має право річка вийти з-під контролю: законодавчі аспекти затоплень. URL: <http://epl.org.ua/announces/chy-maye-pravo-richka-vyjty-z-pid-kontrolyu-zakonodavchi-aspekty-zatoplen> (дата звернення: 10.10.2021).

2. ДСНС здійснює заходи для імплементації європейської Директиви, спрямованої на оцінку та управління ризиками затоплення. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/dsns-zdijsnyuye-zahodi-dlya-implimentaciyi-yevropejskoyi-direktiv-spryamovanoyi-na-ocinku-ta-upravlinnya-rizikami-zatoplennya> (дата звернення: 10.10.2021).

3. Стартує обговорення Морської стратегії України. URL: <https://mepr.gov.ua/news/36381.html> (дата звернення: 08.10.2021).

4. Директива 2000/60/ЄС Європейського Парламенту і Ради «Про встановлення рамок діяльності Співтовариства в галузі водної політики» від 23.10.2000 № 994 962. Дата оновлення: 11.03.2008. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_962?find=1&text=%D0%B4%D0%BE%D0%B1%D1%80%D0%B8%D0%B9+%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%B9+%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%BD#w1_1 (дата звернення: 12.10.2021).

5. Нова Директива ЄС про питну воду. URL: <https://waternet.ua/news/tpost/rnzhcmu4h1-nova-direktiva-s-pro-pitnu-vodu> (дата звернення: 12.10.2021).

6. Цветкова Г., Закорчевна Н. Водна безпека України в розрізі 6 водних Директив ЄС. *ECOBUSINESS. Екологія підприємства*. 2020. № 2. URL: <https://ecolog-ua.com/news/vodna-bezpeka-ukrayiny-v-rozrizi-6-vodnyh-dyrektyv-yes> (дата звернення: 12.10.2021).

7. Методи контролю якості та безпеки питної води згідно вимог ДСанПіН 2.2.4-171-10. URL: <https://alt.ua/uk/blog-uk/metody-kontrolyu-yakosti-ta-bezpeky-pitnoyi-vody> (дата звернення: 12.10.2021).

8. Міндовкілля та Мінекономіки узгоджено спільні кроки щодо активізації впровадження Нітратної директиви в Україні. URL: <https://mepr.gov.ua/news/35591.html> (дата звернення: 13.10.2021).

9. В Уряді активізували роботу над впровадженням Нітратної директиви. URL: <http://ecoprostir.com/2020/07/21/v-uryadi-aktyvizuvaly-robotu-nad-vprovadzhenniam-nitratnoyi-dyrektyvy/> (дата звернення: 13.10.2021).

10. Проект плану Імплементації Директиви № 91/271/ЄС (про очищення міських стічних вод). URL: <https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2015/12/Projekt-planu1.pdf> (дата звернення: 13.10.2021).

11. День Водних ресурсів: цифри, факти й перспективи. URL: <https://www.dossier.org.ua/news/den-vodnih-resursiv-cifri-fakti-y-perspektivi/> (дата звернення: 11.10.2021).

12. Пульс Угоди. Моніторинг реалізації плану заходів з виконання Угоди. URL: <https://pulse.kmu.gov.ua/ua/streams/environment> (дата звернення: 11.10.2021).

13. «Перезавантаження» водної політики України. URL: <https://mepr.gov.ua/news/36954.html> (дата звернення: 10.10.2021).

14. Левковська Л., Сундук А., Добрянська Т. Методологічні аспекти використання механізмів забезпечення сталого розвитку водогосподарського комплексу України. *Економіка природокористування і охорони довкілля*. Київ : ДУ ІЕПСР НАН України, 2015. С. 134–145. URL: <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/163493/16-Levkovska.pdf?sequence=1> (дата звернення: 10.10.2021).

15. Левковська Л., Мандзик В. Формування моделі інтегрованого управління водними ресурсами в контексті забезпечення сталого водокористування. *Збалансоване природокористування*. 2018. № 2. С. 46–53. URL: file:///C:/Users/%D0%97%D1%83%D0%B1%D0%BA%D0%BE_%D0%90%D0%93/Downloads/Zp_2018_2_9.pdf (дата звернення: 10.10.2021).

16. Климчик О.М., Пінкіна Т.В., Пінкін А.А. Впровадження системи інтегрованого управління водними ресурсами за басейновим принципом. *Science Rise*. 2018. № 4(45). С. 36–40. URL: <http://journals.urau.ua> (дата звернення: 13.10.2021).

References:

1. The official site of Environment people law (2021), “Does the river have the right to get out of control: legislative aspects of flooding”, available at: <http://epl.org.ua/announces/chy-maye-pravo-richka-vyjty-z-pid-kontrolyu-zakonodavchi-aspekty-zatoplen> (accessed 10 October 2021).

2. The official site of Government portal (2021), “The SES takes measures to implement the European Directive aimed at assessing and managing flood risks”, available at: <https://www.kmu.gov.ua/news/dsns-zdijsnyuye-zahodi-dlya-implimentaciyi-yevropejskoyi-direktiv-spryamovanoyi-na-ocinku-ta-upravlinnya-rizikami-zatoplennya> (accessed 10 October 2021).

3. The official site of Ministry of Environmental Protection and Natural Resources of Ukraine (2021), “Discussion of the Marine Strategy of Ukraine starts”, available at: <https://mepr.gov.ua/news/36381.html> (accessed 8 October 2021).

4. The Verkhovna Rada of Ukraine (2021), “Directive 2000/60 / EU of the European Parliament and of the Council establishing a framework for Community action in the field of water policy”, available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_962?find=1&text=%D0%B4%D0%BE%D0%B1%D1%80%D0%B8%D0%B9+%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%B9+%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%BD#w1_1 (accessed 12 October 2021).

5. The official site of Waternet.ua (2021), “New EU Drinking Water Directive”, available at: <https://waternet.ua/news/tpost/rnzhcmu4h1-nova-direktiva-s-pro-pitnu-vodu> (accessed 12 October 2021).

6. Tsvietkova H., Zakorchevna N. (2020), “Water security of Ukraine in the context of 6 EU water directives”, *ECOBUSINESS. Ekologhiia pidpriemstva*, vol. 2, available at: <https://ecolog-ua.com/news/vodna-bezpeka-ukrayiny-v-rozrizi-6-vodnyh-dyrektyv-yes> (accessed 12 October 2021).

7. The official site of ALT Ukraine LTD (2021), “Methods of quality control and safety of drinking water according to the requirements of DSanPiN 2.2.4-171-10”, available at: <https://alt.ua/uk/blog-uk/metody-kontrolyu-yakosty-ta-bezpeky-pytnoyi-vody> (accessed 12 October 2021).

8. The official site of Ministry of Environmental Protection and Natural Resources of Ukraine (2021), “The Ministry of Environment and the Ministry of Economy have agreed on joint steps to intensify the implementation of the Nitrates Directive in Ukraine”, available at: <https://mepr.gov.ua/news/35591.html> (accessed 13 October 2021).

9. The official site of Ecoprostir (2021), “The Government has intensified its work on the implementation of the Nitrates Directive”, available at: <http://ecoprostir.com/2020/07/21/v-uryadi-aktyvizuvaly-robotu-nad-vprovadzhennyam-nitratnoyi-dyrektyvy/> (Accessed 13 October 2021).

10. The official site of Ministerstvo rozvytku hromad ta terytoriy Ukrainy (2021), “Draft plan for the implementation of Directive 91/271 / EEC (on urban waste water treatment)”, available at: <https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2015/12/Proekt-planu1.pdf> (Accessed 13 October 2021).

11. The official site of Information Center “Green Dossier” (2021), “Water Resources Day: figures, facts and prospects”, available at: <https://www.dossier.org.ua/news/den-vodnih-resursiv-cifri-fakti-y-perspektivi/> (accessed 11 October 2021)

12. The official site of Pulse Deal. Monitoring the implementation of the action plan for the implementation of the Agreement (2021), available at: <https://pulse.kmu.gov.ua/ua/streams/environment> (accessed 11 October 2021)

13. The official site of Ministry of Environmental Protection and Natural Resources of Ukraine (2021), ““Reset” of water policy of Ukraine”, available at: <https://mepr.gov.ua/news/36954.html> (accessed 10 October 2021).

14. Levkovs'ka L., Sunduk A., Dobrians'ka T. (2015), “Methodological aspects of using mechanisms to ensure sustainable development of the water management complex of Ukraine”, *Ekonomika pryrodokorystuvannia i okhorony dovkillia: Zb. nauk. pr.*, pp. 134–145, available at: <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/163493/16-Levkovska.pdf?sequence=1> (accessed 10 October 2021).

15. Levkovs'ka L., Mandzyk V. (2018), “Formation of a model of integrated water resources management in the context of sustainable water use”, *Zbalansovane pryrodokorystuvannia*, vol.2, pp. 46-53, available at: file:///C:/Users/%D0%97%D1%83%D0%B1%D0%BA%D0%BE_%D0%90%D0%93/Downloads/Zp_2018_2_9.pdf (accessed 10 October 2021).

16. Klymchuk O., Pinkina T., Pinkin A. (2018), “Introduction of an integrated water resources management system based on the basin principle”, *Science Rise*, vol. 4(45), pp. 36–40, available at: <http://journals.uran.ua> (accessed 13 October 2021).